

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Декан Педагогічного факультету
Олефіренко Т.О.
«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Технології сучасної психотерапії
освітнього рівня магістр

(бакалавр/магістр)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Практична психологія»

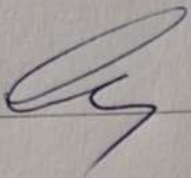
Шифр за навчальним планом ПП03

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Технології сучасної психотерапії», затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова, протокол № 4 від 27.10.2022 р.

Розробник: *Бакка Ю. В.*, доктор філософії в галузі психології, викладач кафедри практичної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології
« 26 » серпня 2024 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

проф. Митник О.Я.

І. Опис дисципліни

Шифр дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр, назва <u>ПП03</u>)	Кількість кредитів - 3	Методи навчання: <u>словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція),</u> <u>метод ілюстрування,</u> <u>практичні роботи</u>
Спеціальність <u>053 Психологія</u>	Загальна кількість годин - 90	
Освітній рівень <u>магістр</u>	<i>Денна</i>	
	<i>Заочна</i>	
	Лекції:	
Вибіркова	14	4
	Семінарські (практичні) заняття:	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 3	12	8
	Лабораторні заняття:	Форми поточного контролю: семінарське заняття, індивідуальні завдання
Семестр V	-	
	Індивідуальна робота:	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 - самостійна робота: 13	-	Форма підсумкового контролю: залік
	Самостійна робота:	
Мова навчання - українська	64	78
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:	
	43%	57%

Предмет вивчення навчальної дисципліни проблеми виникнення та розвитку психічних та психосоматичних розладів та навички надання психологічної допомоги сучасними методами психотерапії залежно від проблематики звернення.

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Вікова психологія», «Основи психокорекції», «Патопсихологія», «Психологічне консультування», «Основи психотерапії».

Мета – поглиблення знань про методи та прийоми надання психологічної допомоги клієнтам із виявленими порушеннями психічної діяльності та особистісного розвитку.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформулювати уявлення про сучасні вимоги та особливості професійної позиції психотерапевта, що працює з клієнтом;
- опанувати сучасні технології психотерапії та методи роботи з невротичними та особистісними порушеннями.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
2.	ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному

		рівні. СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
3.	ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності. ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.	ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС, 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Модуль	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Модуль	СРС
	Змістовий модуль 1. Загальні положення та принципи психотерапії										
	Модуль 1.	14	7	6		32	6	2	4		39
1.	Вступ до психотерапії	4	2	2		8	1,5	0,5	1		9
2.	Класифікація видів психотерапії.										
2.	Психодинамічні та Когнітивно -поведінкові теорії у психотерапії	4	2	2		8	1,5	0,5	1		10
3.	Гуманістичні психотерапевтичні технології.	3	2	1		8	1,5	0,5	1		10
4.	Екзистенційна психотерапія	3	1	1		8	1,5	0,5	1		10
	Змістовий модуль 2. Сучасні технології психотерапії										
	Модуль 2.	12	7	6		32	6	2	4		39
5.	Гуманістичні психотерапевтичні технології.	2	2	1		8	1,5	0,5	1		9
6.	Екзистенційна психотерапія.	4	2	2		8	1,5	0,5	1		10
7.	Гештальт-терапія										
7.		2	2	2		8	1,5	0,5	1		10
8.	Тілесно-орієнтована психотерапія.	4	1	1		8	1,5	0,5	1		10
Разом:		26	14	12	2	64	12	4	8	2	78

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	<u>Модуль 1. Загальні положення та принципи психотерапії</u>		
	Тема 1. Вступ до психотерапії		
	<i>Зміст теми</i>		
1.1.	Місце та роль психотерапевтичної науки в сучасному світі. Предмет, об'єкт, завдання та специфіка психотерапії. Стратегія і тактика в психотерапії. Професійні вимоги до психотерапевта. Засади ефективності психотерапевтичної практики. Етичні аспекти психотерапевтичної практики. Рекомендовані інформаційні джерела: 1,3,4,8,9	4	2
1.2.	Тема 2. Класифікація видів психотерапії	4	2
	<i>Зміст теми</i>		
	Класифікація видів психотерапії за різними містовими шкалами. Індивідуальна психотерапія: етапи та особливості її застосування. Групова психотерапія: етапи та особливості перебігу. Родинна психотерапія: мета, показання та особливості застосування. Основні напрямки і техніки психотерапії. Загальні положення системного підходу. Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,6,10,11		
1.3.	Тема 3. Психодинамічні теорії у психотерапії	3	2
	<i>Зміст теми</i>		
	Історичні передумови розвитку психодинамічної теорії. Ключові поняття та характеристики динамічної психотерапії. Джерела невротичних та емоційних розладів особистості. Основні етапи та техніки психоаналізу. Основні техніки психотерапії за Адлером. Особливості терапевтичних стосунків. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз. Сучасні психодинамічні теорії. Види психоаналітичних підходів. Основні положення теорії Е.Фромма та К.Хорні. Рекомендовані інформаційні джерела: 6,8,9,10,11		
1.4.	Тема 4. Когнітивно - поведінкові теорії у психотерапії	3	1
	<i>Зміст теми</i>		
	Когнітивно - поведінкові напрями психотерапії. Теоретичні основи біхевіоріальної психотерапії. Основні положення оперантної поведінки у біхевіоріальній терапії. Техніки поведінкової терапії. Основні риси когнітивної терапії. Раціонально - емотивна терапія (РЕТ) Альберта Елліса. Когнітивна терапія А. Бека. Психотехніки когнітивної психотерапії		

<u>Модуль II. Сучасні технології психотерапії</u>			
1.5.	Тема 5. Гуманістичні психотерапевтичні технології. <i>Зміст теми</i> Гуманістичні психотерапевтичні школи. Загальна характеристика гуманістичного напрямку. Особистість у гуманістичної теорії К.Роджерса. Поняття повноцінно функціонуючої особистості. Необхідні умови психотерапевтичного процесу в концепції К.Роджерса. Теорія особистості А.Маслоу. Генеза неврозу за А.Маслоу. Поняття самоактуалізації, потреба метапотреб. Рекомендовані інформаційні джерела:2,5, 14, 11	2	2
1.6.	Тема 6. Екзистенційна психотерапія. <i>Зміст теми</i> Екзистенційна психотерапія. Особливості екзистенційного психотерапевтичного процесу. Основні поняття, положення і представники напрямку. Стосунки психотерапевта і клієнта. Логотерапія В.Франкла. Рекомендовані інформаційні джерела:2,5,11	4	2
1.7.	Тема 7. Гештальт-терапія. <i>Зміст теми</i> Гештальт-терапія. Основні поняття і принципи гештальттерапії. Поняття контакту та способів його переривання. Невротичність за Ф.Перлзом. Стратегії терапії та типи інтервенцій. Рекомендовані інформаційні джерела:4,6,8,9,11	2	2
1.8	Тема 8. Тілесно-орієнтована психотерапія <i>Зміст теми</i> Основні поняття тілесно-орієнтованої психотерапії. Рівні структури особистості за В.Райхом. Психологічні механізми виникнення неврозу та його діагностичні критерії у тілесно-орієнтованій психотерапії. Психотерапевтичні техніки терапії В.Райха. Структура особистості у біоенергетичному аналізі. Тілесна організація при різних типах характеру за А.Лоуеном. Види захистів у теорії А.Лоуена. Техніки роботи з тілом у біоенергетичному аналізі. Сомато-центровані методи психотерапії. Позитивна психотерапія Н. Пезешкіана.. Рекомендовані інформаційні джерела:2,5,11	4	1

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Семінарське заняття № 1

Тема 1.Вступ до психотерапії

План

1. Місце та роль психотерапевтичної науки в сучасному світі. 2. Предмет, об'єкт, завдання та специфіка психотерапії.
3. Стратегія і тактика в психотерапії. Професійні вимоги до психотерапевта. 4. Засади ефективності психотерапевтичної практики.
5. Етичні аспекти психотерапевтичної практики. Завдання

- усне обговорення проблемного питання: Етичні аспекти психотерапевтичної практики;
 - підготовка реферативного усного повідомлення: «Місце та роль психотерапевтичної науки в сучасному світі».
- Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 3, 4, 6, 9, 11

Семінарське заняття № 2

Тема 2. Класифікація видів психотерапії

План

1. Класифікація видів психотерапії за різними змістовими шкалами.
2. Індивідуальна психотерапія: етапи та особливості її застосування.
3. Групова психотерапія: етапи та особливості перебігу.
4. Родинна психотерапія: мета, показання та особливості застосування.
5. Основні напрямки і техніки психотерапії.
6. Загальні положення системного підходу. Завдання – усне обговорення проблемних питань: – Основні напрямки і техніки психотерапії.
- Загальні положення системного підходу. Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 4, 6, 10, 11

Семінарське заняття № 3

Тема 3. Психодинамічні теорії у психотерапії

План

1. Історичні передумови розвитку психодинамічної теорії.
 2. Ключові поняття та характеристики динамічної психотерапії.
 3. Джерела невротичних та емоційних розладів особистості.
 4. Основні етапи та техніки психоаналізу.
 5. Основні техніки психотерапії за Адлером.
 6. Особливості терапевтичних стосунків.
 7. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз.
 8. Сучасні психодинамічні теорії. Види психоаналітичних підходів.
 9. Основні положення теорії Е.Фромма та К.Хорні..
- Рекомендовані інформаційні джерела: 6, 8, 9, 10, 11

Семінарське заняття № 4

Тема 1.3. Когнітивно -поведінкові теорії у психотерапії

План

1. Когнітивно -поведінкові напрями психотерапії.
2. Теоретичні основи біхевіоріальної психотерапії.
3. Основні положення оперантної поведінки у біхевіоріальній терапії.
4. Техніки поведінкової терапії.
5. Основні риси когнітивної терапії.
6. Раціонально -емотивна терапія (РЕТ) Альберта Елліса.
7. Когнітивна терапія А. Бека.
8. Психотехніки когнітивної психотерапії. Рекомендовані інформаційні джерела: 6, 8, 9, 10, 11

Семінарське заняття № 5

Тема 4. Гуманістичні психотерапевтичні технології

План

1. Гуманістичні психотерапевтичні школи.
 2. Загальна характеристика гуманістичного напрямку.
 3. Особистість у гуманістичної теорії К.Роджерса.
 4. Поняття повноцінно функціонуючої особистості.
 5. Необхідні умови психотерапевтичного процесу в концепції К.Роджерса.
 6. Теорія особистості А.Маслоу.
 7. Генеза неврозу за А.Маслоу.
 8. Поняття самоактуалізації, потреб та метапотреб.. Завдання:
 - Генеза неврозу за А.Маслоу.
 - Поняття самоактуалізації, потреб та метапотреб.
- Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 5, 11

Семінарське заняття № 6

Тема 5. Екзистенційна психотерапія

План

1. Екзистенційна психотерапія.
 2. Особливості екзистенційного психотерапевтичного процесу. 3. Основні поняття, положення і представники напряму.
 4. Стосунки психотерапевта і клієнта. Логотерапія В.Франкла.
- Завдання: На парі провести рольовий тренінг, Екзистенційна психотерапія.
- Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 5, 11

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Актуальні проблеми освітньо-реабілітаційного простору: педагогіка, психологія, соціологія [Текст] : монографія / за заг. ред. д-ра пед. наук., проф. В. В. Нечипоренко, за ред. д-ра пед. наук, доц. М. А. Дергач ; Комун. закл. вищ. освіти "Хортиц. нац. навч.-реабілітац. акад." Запоріж. облради. - Запоріжжя : Вид-во Хортиц. нац. акад., 2021 . Т. 1 / [В. Й. Бочелюк та ін.]. - 2021. - 218 с..
2. Мартиненко С. М. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи (навчально-методичний посібник) / С. М. Мартиненко // К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. – 264 с.
3. Митник О.Я. Психологія навчання як цілісного творчого процесу / О.Я. Митник // Відкритий урок – 2005. – № 23–24. – С. 34 – 36.
4. Митник О.Я. Як навчити дитину мистецтва мислення / Олександр Якович Митник. – К.: Початкова школа, 2006. – 104 с.
5. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В.І. Бондаря, упорядкув. О.Я. Митника. – К.:Початкова школа, 2011. – 384 с.
6. Психологія освітнього менеджменту [Текст] : навч.-метод. посіб. / [уклад. Л. В. Мафтин] ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2021. - 295 с.
7. Омельченко, Вікторія Вікторівна Соціальна психологія та конфліктологія [Текст] : навч. посіб. / В. В. Омельченко ; Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. -Харків : ХНУРЕ, 2020 . Ч. 1 : Соціальна психологія : навч. посіб для студентів усіх спец. і форм навч. - 2021. - 173 с.
8. Яремчук, Оксана Василівна. Історична психологія: націєтворчий потенціал [Текст] : монографія / О. В. Яремчук ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Кам'янець-Подільський : Рута, 2021. - 149 с
9. Ткаченко, Олександр Анатолійович. Психологія акмеологічного розвитку особистості [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01 / Ткаченко Олександр Анатолійович ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. - Київ, 2021. - 44 с.
10. Татенко, Віталій Олександрович. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід [Текст] : монографія / В. О. Татенко ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - 2-ге вид., перероб. і допов. -Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. - 141 с
11. Климчук, Віталій Олександрович. Психологія посттравматичного зростання [Текст] : монографія / В. О. Климчук ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. - 156, [1] с.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст завдань для самостійної роботи студентів та форми звітності.

В окремих випадках студент може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем. Основні вимоги до оформлення реферату:

- обґрунтування вибраної теми;
 - опрацювання і конспективний виклад відповідної літератури;
 - наявність авторського (творчого) розділу;
 - наявність списку використаної літератури.
- Обсяг роботи — до 25 машинописних сторінок.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1	Підготовка до лекційних та семінарських занять	13	Конспект
2	Підготовка до проміжного контролю	13	Модульна контрольна робота
3	Виконання індивідуальних занять	13	Реферат, презентація, відеоматеріали, порівняльні таблиці
	Разом	39	

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю: семінарське заняття, індивідуальні завдання.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю: модульна контрольна робота.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів: залік.

VI. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна література:

1. Ільїна, Ніна Михайлівна. Загальна психологія: теорія та практикум [Текст] : підручник / Н. М. Ільїна, С. О. Мисник. - Суми : Університетська книга, 2021. - 369
2. Волженцева, Ірина Вікторівна Загальна психологія (курс лекцій з навчальними тестовими завданнями) [Текст] : навч. посіб. у 2 ч. для студентів ЗВО спец. 053 Психологія, 012 Дошк. освіта / Ірина Волженцева, Наталія Харченко ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Переяслав : Домбровська Я. М., 2021 . Ч. 1. - 2021. - 393 с.
3. Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с..
4. Бондарчук О.І. Бондарчук Л.І. Основи психології та педагогіки: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2002. –168с.
5. Клейнман, Пол. Психологія 101. Факти, теорія, статистика, тести й таке інше [Текст] / Пол Клейнман ; [пер. з англ. Ю. Кузьменко]. - Харків : КСД, 2021. - 240 с..
6. Бабелюк, О. В. Психологія травмуючих ситуацій [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / Бабелюк О. В., Гоцуляк Н. Є. - Кам'янець-Подільський : Друкарня "Рута", 2021. - 107.
7. Медична психологія [Текст] : підруч. для студентів закл. вищ. мед. освіти / [Осокіна О. І. та ін.] ; під заг. ред. проф. О. І. Осокіної ; Донец. нац. мед. ун-т, ПВНЗ "Київ. мед. ун-т". - Краматорськ ; Київ ; Слов'янськ : Хортиця, 2021. - 203 с.
8. Психологія здоров'я людини [Текст] : навч.-метод. посіб. / [І. В. Толкунова та ін.] ; за ред. Толкунової І. В. ; Каф. психології і педагогіки Нац. ун-ту фіз. виховання і спорту України. - Київ : Талком, 2021. - 242 с.
9. Легендзевич, Галина Ярославівна. Порівняльна психологія та психофізіологія [Текст] : навч. посіб. / Г. Я. Легендзевич, Г. М. Закалик ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. -215, [1] с.
- 10.Яковицька, Лада Савеліївна. Психологія управління [Текст] : навч. посіб. / Л. С. Яковицька ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2021. - 170, [1] с
- 11.Кальницька, Юлія Сергіївна. Соціальна психологія в Україні. Друга половина XIX-початок XX століття [Текст] : навч. посіб. (хрестоматія) / Юлія Кальницька ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. - 264 с

VII. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 90 год. Індивідуальна робота: лекції: 14 год, практичні(семінарські): 12 год. Самостійна робота: 64 год.

	I	II	III	V	XI	XIII	XIV			
Модулі	I модуль				II модуль					
Лекції	2	2	2	1	2	2	2	1		
Дати	03.09.2024	19.09.2024	20.09.2024	20.09.2024	10.10.2024	10.10.2024	17.10.2024	17.10.2024		
Теоретичні розділи	Загальні положення та принципи психотерапії				Сучасні технології психотерапії					
Теми лекцій	Вступ до психотерапії	Класифікація видів психотерапії	Психодинамічні теорії у психотерапії	Когнітивно-поведінкові теорії у психотерапії	Гуманістичні психотерапевтичні технології	Екзистенційна психотерапія	Гештальт-терапія	Тілесно-орієнтована психотерапія		
	IV	VI	VII	XII	XV					
Модулі	I модуль				II модуль					
Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2			
Дати	17.10.2024	24.10.2024	31.10.2024	07.11.2024		10.11.2024	15.11.2024			

Теми	Вступ до психотерапі	Класифікація видів психотерапії	Психодинамічні теорії у психотерапії	Когнітивно - поведінкові теорії у психотерапії	Гуманістичні психотерапевтичні технології	Екзистенційна психотерапія	
Модулі	І модуль			ІІ модуль			
Самостійна робота	опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання.			опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання.			
Поточний контроль	МКР № 1			МКР № 2			
Підсумковий контроль	екзамен						

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.¹

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.